

A pedagógusok új életpályájáról szóló törvény új és megváltozott szabályainak kollégiumokra vonatkozó értelmezése

Dr. Kozák András LL.M.
tanügyigazgatási jogi szakértő

Jogszabályi meghatározottság

- **2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról (Púétv.)**
- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről (Nkt.)
- **401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról (Púétv. vhr.)**
- 402/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló törvény szerinti felzárkózó és kedvezményezett települések listájáról, valamint egyes közneveléssel összefüggő kormányrendeletek módosításáról
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról (Épr.)
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról (Műkr.)

A személyi hatály

- A köznevelés ágazatában alkalmazottakra a **foglalkoztatás** törvényi és rendeleti szabályai a köznevelési intézmény jogállásánál fogva **terjednek ki** (*erga omnes*), indifferens az ellátott köznevelési alapfeladat [Púétv. 1. § (1) bek].
- A kollégium mint köznevelési intézmény nevelési-oktatási intézményként a köznevelés ágazati foglalkoztatási kerettörvényének hatálya alá tartozik [Nkt. 7. § (1) bek. j) pont].
- A kollégiumban **pedagógus-munkakörben foglalkoztatott** (kollégiumi nevelőtanár, könyvtárostanárr) és **nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő** (könyvtáros, kollégiumi titkár, pedagógiai asszisztens, gyógypedagógiai asszisztens, gyermek- és ifjúságvédelmi támogató, ápoló, rendszergazda) **köznevelési foglalkoztatotti jogviszonyban áll** [Púétv. 3. § 17. pont].
- A **többcélú szakképző intézmény kollégiumi nevelést ellátó szervezeti egysége** a szakképzési törvény hatálya alatt működik [Púétv. 1. § (5) bek.].

A személyi hatály

- 2024. január 1. napján megváltozik egyes munkaköröknek az elnevezése a kollégiumban:
 - pedagógiai felügyelő → **pedagógiai asszisztens** [Púétv. vhr. 131. § (1) bek. a) pont],
 - gyermek- és ifjúságvédelmi felügyelő → **gyógypedagógiai asszisztens** [Púétv. vhr. 131. § (1) bek. b) pont],
 - szociális munkás, gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, szabadidő-szervező, pszichopedagógus → **gyermek- és ifjúságvédelmi támogató** [Púétv. vhr. 131. § (1) bek. c) pont].
- A köznevelési foglalkoztatotti jogviszonyba történő kinevezésről és a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottak munkaköre elnevezésének megváltozásáról az érintetteket 2024. január 15. napjáig írásban tájékoztatja a munkáltató [Púétv. 158. § (3) bek.].

A foglalkoztatás és az intézményi jelleg kapcsolódásai

- A **kollégium** szöveg a törvényi és rendeleti foglalkoztatás normaszövegében – e grammatikai kontextusban – a következő gyakorisággal fordul elő:
 - * Púétv. 31 említés,
 - * Púétv. vhr. 41 említés.
- Az **állami fenntartású kollégiumban pedagógus** és nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő **munkakör kizárólag köznevelési foglalkoztatotti jogviszonyban** vagy óraadói megbízási szerződés keretében **látható el**, kivéve a szakorvost, aki nevelő-oktató munkát közvetlenül segítőként munkaviszonyban áll a munkáltatóval [Púétv. 4. § (1) bek., Púétv. 24. § (2) bek. b) pont].
- A munkaidő beosztása tekintetében a kollégiumok státusza sajátos: **vasárnapra, valamint munkaszüneti napra** a köznevelési foglalkoztatotti jogviszonyban álló számára a **kollégiumban rendes munkaidő osztható be** [Púétv. 78. § (5) bek. ért. *argumentum a contrario*].

A foglalkoztatás és az intézményi jelleg kapcsolódásai

- A kollégiumban **készenléti jellegű munkakörben nem lehetséges a foglalkoztatás a pedagógus számára**, a készenlét azonban elrendelhető legfeljebb havonta négy alkalommal 168 órában azzal, hogy a készenlét kezdetének időpontja előtt legalább egy héttel a munkáltatónak közölnie kell azt a köznevelési foglalkoztatotti jogviszonyban állóval [Púétv. 84. § (3), (5) bek.].
- Alkalmazható a kollégiumban egyenlőtlen munkaidő-beosztás esetén a **munkaidőkeret**, mely tanítási félévre és a nyári szünetre szólhat [Púétv. 78. § (2) bek.].
- A **napi pihenőidőre vonatkozó törvényi előírások** kógens szabályok (**nem lehet eltérni** jogszerű keretek között): a napi munka befejezése és a következő munkanapi munkakezdés között 11 órának kell eltelnie, **kivéve**, ha a készenlét ideje alatt munkavégzés nem történt [Púétv. 87. §].

A kollégiumi pedagógusok munkaideje [Púétv. 1. mell.]

Munkakör	Kötött munkaidő (óra)	Neveléssel-oktatással lekötött munkaidő (óra)
Pedagógus, gyakornok pedagógus kollégiumban	32	30
Pedagógus, gyakornok pedagógus gyakorló kollégiumban, sajátos nevelési igényű tanulók kollégiumában	32	26
Könyvtárostanárr, könyvtárostanító (valamennyi intézménytípusban)	32	24
Gyakornok könyvtárostanárr, könyvtárostanító (valamennyi intézménytípusban)	32	20

A kollégiumban foglalkoztatottak munkavégzésének specifikumai

- A neveléssel-oktatással lekötött munkaidőben a kollégiumban foglalkoztatott pedagógus számára **foglalkozások a kollégiumi feladatmegosztásban rögzítettek szerint** rendelkezhet el [Púétv. 80. § (1) bek.].
- A neveléssel-oktatással lekötött munkaidő terhére kell elrendelni
 - a) **heti egy óra** időtartamban a **tanulók önszerveződésével kapcsolatos feladatok** végrehajtását,
 - b) **heti két óra** időtartamban a **kollégiumi tanulócsoport-vezetői** munkával összefüggő tevékenységet,
 - c) **heti két óra** időtartamban a **munkaközösség-vezetéssel összefüggő feladatokat**,
 - d) **heti egy óra** időtartamban a **pedagógusjelöltek mentorálását** [Púétv. 80. § (2) bek.].

A kollégiumban foglalkoztatottak munkavégzésének specifikumai

- A **kollégiumi nevelőtanár** a neveléssel-oktatással lekötött munkaidejét teljesítheti az iskolai vagy kollégiumi foglalkozáson részt nem vevő tanulók – étkezési, alvási és a heti pihenőnapon, munkaszüneti napon teljesített ügyeleti időn kívüli – **folyamatos pedagógiai felügyeletébe tartozó egyes feladatoknak** a rendes munkaidőn belül történő ellátásával is [Púétv. 80. § (3) bek.].
- A **kollégiumi könyvtárostanár** a neveléssel-oktatással lekötött munkaidő keretében biztosítja a könyvtár nyitva tartását, a könyvtári órákat is [Púétv. 80. § (4) bek.].
- **Négy órát meghaladó tartamú** vagy vasárnapra avagy **munkaszüneti napra eső ügyelet kollégiumban a tanulók éjszakai felügyeletének megszervezése**, ügyelet vagy készenlét a kollégiumon kívül szervezett program megvalósítása vagy rendkívüli esemény esetén rendelhető el [Púétv. 84. § (3) bek.].

Munkaidő-kedvezmény a kollégiumi pedagógusok esetén

- A Mesterpedagógust munkaidő-kedvezmény akkor illeti meg, ha pedagógiai-szakmai ellenőrzésben, a pedagógusok minősítő vizsgáján vagy minősítési eljárásában szakértőként vesz részt, vagy szaktanácsadói, illetve pedagógiai-szakmai szolgáltatási feladatokat lát el [Púétv. vhr. 30. § (1) bek.; Épr. 17/A. § (1) bek. bevezető mondata].
- A munkaidő-kedvezmény alapján a **Mesterpedagógus neveléssel-oktatással lekötött munkaideje** hetente **nem lehet több**
 - a) **kollégiumban huszonnégy**, gyakorló kollégiumban és fogyatékos tanulók kollégiumában huszonkét óránál,

Munkaidő-kedvezmény a kollégiumi pedagógusok esetén

- A munkaidő-kedvezmény alapján a **Mesterpedagógus neveléssel-oktatással lekötött munkaideje** hetente nem lehet több (folyt.)
 - b) kollégiumban tanulócsoporthoz vezetői, munkaközösség-vezetői vagy a tanulók önszerveződését segítő feladatot ellátó pedagógus esetén **tizenkilenc óránál**, vezetőpedagógus esetén **tizenegy óránál**, amelyen felül a Mesterpedagógust **tanítási hetenként legalább egy tanítási napra** a munkahelyén történő **munkavégzés alól mentesíteni kell** [Púétv. vhr. 30. § (3) bek. e), h) pont; Épr. 17/A. § (1) bek. e), h) pont, (1a) bek.].
- Ha az Oktatási Hivatal tájékoztatása alapján a Mesterpedagógus szakértői, szaktanácsadói feladatot a naptári hónapban nem lát el, munkaidő-kedvezménye idejére a munkáltató a munkaköréhez kapcsolódó, a kötött munkaidőben ellátható feladatot rendelhet el [Púétv. vhr. 30. § (8) bek.; Épr. 17/A. § (7a) bek.].

Kvalifikációs kritériumok: végzettségi és szakképzettségi előírások

- **Kollégiumi nevelőtanár munkakörben** az foglalkoztatható, aki
 - * *kollégiumi nevelőtanár,*
 - * *gyógypedagógus, konduktor, szociálpedagógus, játék- és szabadidő-szervező tanár, tanulási és pályatanácsadó tanár, tehetségfejlesztő tanár, hittanár-nevelő tanár, pedagógia szakos tanár és pedagógia szakos nevelő,*
 - * *a nevelő-oktató munka pedagógiai szakaszának megfelelően tanító, tanár szakképzettséggel rendelkezik* [Púétv. vhr. 2. mell C:10 mező vö. Épr. 6. mell. C:11 mező].
- **Kollégiumban pedagógus-munkakörben alkalmazható az is,** aki felsőfokú végzettséggel és szakképzettséggel rendelkezik, abban az esetben, ha a végzettség megszerzése óta 1996. szeptember 1. napjáig kollégiumi pedagógusként legalább hét év szakmai gyakorlatot szerzett [Púétv. vhr. 18. § (1) bek. c) pont vö. Épr. 33/K. § (2) bek. b) pont].

Ex lege differenciálás: *esélyteremtési* *illetményrész*

- Ha a pedagógus, valamint a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott
 - a) a Kormány rendeletében meghatározott **kedvezményezett vagy felzárkózó településen** lévő köznevelési feladatellátási helyen **dolgozik, vagy**
 - b) a munkahelyén szolgáló feladatellátási helyen a **hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók aránya eléri a tíz százalékot, továbbá az óvodai fejlesztő program vagy iskolai képesség-kibontakoztató és integrációs felkészítés keretébe tartozó feladatokat** (egyéni fejlesztési terv készítése, fejlesztő értékelés, kooperatív nevelési módszerek stb.) lát el,
- a **havi illetményének húsz százalékával emelt összegű illetmény** illeti meg [Púétv. 98. § (5) bek., 157. § (13) bek.].
- **A kollégium alkalmazottait csak az a) pontos jogosultság alapján illetheti meg az esélyteremtési illetményrész** [Múkr. 171-173. § alkalmazásának kizártsága].
- **Koherencia:** 402/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet 1. mell.

Ex lege differenciálás: *esélyteremtési* *illetményrész*

- Az **esélyteremtési illetményrész megállapításának feltétele**, hogy a köznevelési foglalkoztatotti jogviszonyban álló **heti munkaidejének legalább ötven százalékában** teljesítse a törvényi jogosultsági feltételeket [Púétv. vhr. 88. § (3) bek.; Épr. 16/A. § (2) bek.].
- Az esélyteremtési illetményrészre való jogosultság tekintetében a kollégiumban dolgozó pedagógusok és a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatottak esetén a következő szempontokat kell vizsgálni:
 - ☐ a munkavégzés helye szerinti települések szerepelnek-e a kedvezményezett és felzárkózó települések listáján;
 - ☐ az igényjogosultsággal érintett feladatellátási helyeken töltött munkaidő aránya a teljes munkaidőhöz képest.

A kollégiumi pedagógusok illetményének egyes elemei

Megállapított havi illetmény: az igazgató – a tankerületi központ vezetője az igazgató javaslatára és egyetértésével – az egyes fizetési fokozatokhoz tartozó illetménysávok határain belül a fenntartó költségvetési keretének (központi költségvetési törvény által biztosított bérkeret) megfelelően 2024. január 1-jén a törvényi szempontok mérlegelése alapján meghatározza az illetményt [Púétv. 98. § (2) bek., 159. § (3) bek.].

Esélyteremtési illetményrésszel emelt illetmény: a megállapított havi illetmény 20 %-kal emelt összege a nehéz körülmények között végzett munka relevanciája alapján 2023. november 1-től [Púétv. 98. § (5) bek., 157. § (13)-(15) bek.].

Egyéb illetményelemek: köznevelési megbízási díj, eseti és tartós illetménypótlékok, többlettanítási óradíj, kereset-kiegészítés (vezetők), jutalom [Púétv. 101-104. §].

Eltérített illetmény: a 2024/2025. tanévben lefolytatott teljesítményértékelés alapján az igazgató – a tankerületi központ vezetője az igazgató javaslatára és egyetértésével – munkáltatói jogkörében eljárva mérlegelés alapján a havi illetménysávok felső határáig terjedően állapítja meg a havi illetményt 2025. szeptember 1-jétől [Púétv. 98. § (3) bek., 160. § (7) bek.].

A kollégiumban foglalkoztatott pedagógus illetményére vonatkozó további szabályok

- A kollégium **igazgatóját, igazgatóhelyettesét** a tárgyévet megelőző október 1-jei számított tanulói létszám alapján köznevelési vezetői megbízási díj illeti meg [Púétv. 102. § (2), (3) bek. a) pont].
- A **kollégiumi tanulócsoport-vezető** a gyakornoki illetmény 6-16 %-ának megfelelő köznevelési megbízási díjra jogosult [Púétv. 102. § (3) bek. b) pont].
- A kollégiumban **munkaközösség-vezetői** feladatokkal megbízott pedagógust a Gyakornok fizetési fokozathoz tartozó havi illetményösszeg 3-6 %-a illeti meg [Púétv. 102. § (3) bek. c) pont].
- A kollégiumi tanulócsoport-vezetői és a munkaközösség-vezetői megbízási díj a feladattal való megbízás idejére – az iskolai szünetek idejét is ideértve – jár [Púétv. vhr. 90. § (6) bek.].
- **Koherencia:** Nkt. 47. § (7) bek.
Púétv. vhr. 88. § (1) bek.

A teljesítményértékelés alapján *eltérített havi illetmény megállapítása*

- A havi illetmény fizetési fokozatok szerinti **illetménysávokban** kerül megállapításra a **munkáltató döntése** alapján a következők szerint:
 - Gyakornok fokozat esetén: a kormányrendeletben megállapított összeg,
 - Pedagógus I. fokozat esetén 410 000 Ft-tól **1 065 000 Ft-ig**,
 - Pedagógus II. fokozat esetén 430 000 Ft-tól **1 135 000 Ft-ig**,
 - Mesterpedagógus fokozat esetén 520 000 Ft-tól **1 365 000 Ft-ig**,
 - Kutatótanár fokozat esetén 640 000 Ft-tól **1 470 000 Ft-ig** [Púétv. 98. § (1) bek.].
- **2024. január 1. napjától** a Gyakornok havi illetménye **440 000 Ft**, melynél az egyes fizetési fokozatok esetén a **havi illetmény összege nem lehet kevesebb** [Púétv. vhr. 88. § (1)-(2) bek.].

A teljesítményértékelés relevanciája a *havi illetmény alsó határának megállapítása* tekintetében

- Ha az illetménysáv alsó és felső határa e törvény felhatalmazása alapján kormányrendeletben került meghatározásra, akkor a munkáltató a teljesítményértékelés eredményének figyelembevételével a pedagógus havi illetményét – a kormányrendeletben meghatározott illetménysáv alsó határára tekintet nélkül – az (1) bekezdésben meghatározott illetménysáv keretein belül a 43. §-nak megfelelően határozhatja meg [Púétv. 98. § (3) bek. ötödik mondata].
- **Értelmezés:** Az a **pedagógus**, aki a teljesítményértékelés eredményeképpen a legalacsonyabb kategóriába kerül, amely nem elégséges szintű munkavégzési színvonalat tanúsít, számára a **Gyakornok havi illetményénél alacsonyabb havi illetményt akkor lehet** az adott fizetési fokozaton belül megállapítani, ha a **fizetési fokozat alsó küszöbértéke alacsonyabb a Gyakornok havi illetményénél** (vö. Púétv. vhr. 88. § (2) bek.).

Az illetményeltérítés hiánya: A megállapított havi illetmény

- A munkáltató a kollégiumi pedagógus havi illetményét – az illetménysávok alsó és felső határa között a költségvetési keretösszeg terhére első ízben 2024. január 1. napján – a következő szempontok mérlegelése alapján állapítja meg:
 - szakmai gyakorlati idő mértéke,
 - a kinevezésben feltüntetett további, a munkakörben hasznosítható szakképesítés, szakképzettség, idegennyelv-ismeret megléte,
 - a munkaköri feladatokon túl önkéntesen vállalt többletfeladatok, ideértve a több intézményben vagy több feladatellátási helyen végzett szakfeladat-ellátást,
 - a fenntartó vagy a köznevelésért felelős miniszter által adott elismerés megléte,
 - a felelős gazdálkodás eredményeképp a munkáltató rendelkezésére álló forrás összege,
 - a pedagógus-munkakör munkaerőpiaci szempontból történő betölthetőségének lehetősége [Púétv. 98. § (2) bek.].

A teljesítményértékelés mérési területei és indikátorai

- A munkáltató a teljesítményértékelés eredményének figyelembe vételével állapítja meg – a Gyakornok kivételével – a pedagógus havi illetményét [Púétv. 98. § (3) bek.].
- Az intézményvezető – a koncepcionális elképzelések szerint – a pedagógusok belső teljesítményértékelését a következő szempontok szerint végzi:

1. Eredményesség, hatékonyság

mérési eszközök: gyermekek, tanulók nyomon követhető fejlődése, intézmény által meghatározott sikerkritériumok /dokumentumok: tanulmányi rendszer, statisztika, mérési eredmények/

2. Terhelhetőség

mérési eszközök: igazgató, munkaközösség-vezető értékelése, a munkatervben és az önkéntes vállalásokban foglaltak monitorozása /dokumentumok: feljegyzések, vezetői beszámoló/

A teljesítményértékelés mérési területei és indikátorai

- Az intézményvezető – a koncepcionális elképzelések szerint – a pedagógusok **belső teljesítményértékelését** a következő szempontok szerint végzi (folyt.):

3. Pedagógiai és szakmai minőség

mérési eszközök: vezetői, szakértői, szaktanácsadói értékelés, minősítési eljárás eredményei /dokumentumok: feljegyzések, jegyzőkönyv, tanúsítvány/

4. Gyermekek, tanulók, munkatársak értékelésének rendszeressége, megfelelősége (konnexió az ötévente kötelező intézményi országos pedagógiai-szakmai ellenőrzés keretében végzett önértékeléssel)

mérési eszközök: intézményi önértékelés, vezetői értékelés, munkatársak észrevételei, tanulók, szülők közlései /dokumentumok: feljegyzések, jegyzőkönyv, tanulmányi rendszer/

A teljesítményértékelés mérési területei és indikátorai

- Az intézményvezető – a koncepcionális elképzelések szerint – a pedagógusok **belső teljesítményértékelését** a következő szempontok szerint végzi (folyt.):

5. Munkafegyelem, határidők betartása

mérési eszközök: vezetői ellenőrzés, tapasztalati tények, munkatársi reflexiók /dokumentumok: feljegyzések, jegyzőkönyv, vezetői beszámoló/

6. Kommunikáció, szakmai együttműködés

mérési eszközök: munkaközösség-vezetői értékelés, partneri reflexiók /dokumentumok: kérdőívek, tanulmányi rendszer, vezetői beszámoló/

7. Tehetséggondozás, felzárkóztatás

mérési eszközök: speciális köznevelési szolgáltatásokban való részvétel /dokumentumok: tanulmányi rendszer, statisztika, vezetői beszámoló/

A teljesítményértékelés mérési területei és indikátorai

- Az intézményvezető – a koncepcionális elképzelések szerint – a pedagógusok **belső teljesítményértékelését** a következő szempontok szerint végzi (folyt.):

8. Kapcsolattartás a szülőkkel, családokkal

mérési eszközök: helyzetelemzések, osztály-és csoportjellemzések, szülői reflexiók /dokumentumok: tanulmányi rendszer, kérdőívek, riportok, érintett pedagógus elemzése/

9. Motiváció, elkötelezettség, etikus magatartás (Nemzeti Pedagógus Kar Etikai Kódexének való megfelelés)

mérési eszközök: vezetői ellenőrzés, tapasztalati tények, munkatársak, szülők, tanulók jelzései /dokumentumok: tanulmányi rendszer, riportok, kérdőívek, feljegyzések, jegyzőkönyvek/

10. Egyedi intézményi értékelési szempont (alapvetően a belső intézményi elvárásrendszer alapján, mely az ötévente kötelező intézményi tanfelügyeleti ellenőrzés alapja vagy más, az intézmény által megfogalmazott sikerkritérium).

A teljesítményértékeléssel kapcsolatos további foglalkoztatási jogi normák

- A teljesítményértékelést **írásba kell foglalni** (első dokumentációs szint) [Púétv. 98. § (3) bek. harmadik mondata].
- A teljesítményértékelést **évenként kell lefolytatni** alakszerű, formalizált, a köznevelésért felelős miniszter rendeletében meghatározott processzusként [Púétv. 98. § (3) bek. első mondata].
- Az illetmény eltérítéséről szóló munkáltatói döntést, tehát a teljesítményértékelés eredményét a **kinevezésben** – annak egyoldalú módosításával – **kell rögzíteni** (második dokumentációs szint) [Púétv. 43. § (1) bek.].
- Az **eltérített illetményt visszavetni** csak jogerős **fegyelmi büntetés alapján** legfeljebb hat hónapra az illetmény legfeljebb húsz százalékával az adott illetménysávon belül **lehet** [Púétv. 72. § (2) bek. b) pont].
- A teljesítményértékelés időpontját és eredményét rögzíteni kell a **foglalkoztatotti alapnyilvántartásban**, amely szenzitív személyes adatnak minősül (harmadik dokumentációs szint) [Púétv. 4. mell. IV. pont 7. alpont].